

G U Y D E
M A U P A S S A N T

Bolletje Vet

Een oorlogsverhaal

1880

Biografie

Guy de Maupassant (1850–1893)

Guy de Maupassant werd geboren op 5 augustus 1850 in het kasteel van Miromesnil, in Normandië, als oudste zoon van Gustave de Maupassant en Laure Le Poittevin. De familie behoorde tot de kleine adel, maar zijn ouders scheidden toen hij elf jaar was — een breuk die hem en zijn broer Hervé diep heeft getekend. Hij groeide op bij zijn moeder in Étretat, aan de Normandische kust. Het landschap van zijn jeugd — de kliffen, de zee, de binnenwateren, de boeren — zou zijn hele oeuvre doordringen.

Via zijn moeder, die bevriend was geweest met Gustave Flaubert, werd de jonge Maupassant in contact gebracht met de grootste Franse schrijver van zijn generatie. Flaubert nam hem onder zijn hoede en leerde hem schrijven met meedogenloze precisie. Bijna tien jaar lang produceerde Maupassant teksten die hij niet publiceerde, onder het strenge oog van zijn meester. "Talent," zei Flaubert, "is niets anders dan een lang geduld." Maupassant oefende dat geduld — en ontplofte.

In 1880 verscheen *Bolletje Vet* in de naturalistische bundel *Les Soirées de Médan*, samengesteld door Émile Zola. Het verhaal oogstte onmiddellijk lof, ook van Flaubert zelf, die het kort voor zijn dood las en het een meesterwerk noemde. Maupassant was dertig jaar oud. Het was zijn eigenlijke debuut — en het was al perfect.

Wat volgde was een van de meest verbijsterend productieve decennia in de Franse literatuurgeschiedenis. Tussen 1880 en 1890 schreef Maupassant ruim driehonderd korte verhalen, zes romans waaronder *Une Vie* (1883) en *Bel-Ami* (1885), drie reisboeken, toneelstukken en duizenden krantenartikelen. Hij werd door heel Europa gelezen. Tolstoj bewonderde hem. Henry James analyseerde hem. Tsjechov leerde van hem.

Maar de ziekte wachtte. Maupassant had in zijn jonge jaren syfilis opgelopen — in die tijd ongeneeslijk en fataal voor het zenuwstelsel. Vanaf de midden jaren tachtig namen de symptomen toe: migraineaanvallen, hallucinaties, paranoïa, de overtuiging dat zijn gedachten werden afgetapt. In januari 1892 probeerde hij zichzelf te doden. Hij overleefde, maar zijn geest was gebroken. Hij stierf op 6 juli 1893 in een psychiatrische instelling in Passy, zes weken voor zijn drieënveertigste verjaardag.

— *De redactie*

Voorwoord

Bolletje Vet verscheen op 16 april 1880 — de datum die Maupassant zelf aan het einde van het verhaal schreef, als een handtekening. Het was zijn eigenlijke literaire geboorte, na tien jaar schrijven in de schaduw van Flaubert. Het verhaal werd niet alleen geprezen om zijn literaire kwaliteit; het sloeg ook een zenuw raak die de Franse samenleving op dat moment liever niet blootgesteld zag.

Het verhaal speelt zich af tijdens de Frans-Pruisische oorlog van 1870-1871, een traumatische episode voor Frankrijk: de bezetting van Normandië, de val van Parijs, de vernedering van het Tweede Keizerrijk. Een koets vertrekt uit bezet Rouen naar Dieppe. De reizigers zijn een dwarsdoorsnede van de burgerij: twee kooplieden met hun vrouwen, een graaf en een gravin, een nonnetje, een democraat genaamd Cornudet — en Boule de suif, een prostituee, rond en mollig, die in de ogen van haar reisgenoten weinig meer is dan haar beroep.

Wanneer een Pruisische officier de doortocht blokkeert en eisend dat hij de nacht met de prostituee doorbrengt, weigert zij — uit patriottisme, uit eigenwaarde. Maar naarmate de dagen verstrijken en de honger toeslaat,

beginnen haar medepassagiers, die haar aanvankelijk met afkeer behandelden, haar moreel te bewerken. Zij moet toegeven, voor het algemeen belang, voor hun gemak. En zij geeft toe.

Wat Maupassant hier doet, is onthullen. De respectabele mensen — de kooplieden, de edellieden, de non — zijn moreel bankroter dan de vrouw die zij verachten. Zij offeren haar op zonder aarzeling, en zodra het voorbij is, negeren ze haar alsof ze niet bestaat. De prostituee huilt in het donker terwijl Cornudet de Marseillaise fluit. Het is een van de wreedste slotbeelden in de Franse literatuur.

Bolletje Vet is ook een sleuteltekst van het naturalisme — de literaire beweging die geloofde dat de schrijver de werkelijkheid moest tonen zoals ze is, zonder idealisering, zonder morele conclusie. Maupassant trekt geen conclusies. Hij beschrijft. En die beschrijving veroordeelt, scherper dan elk oordeel.

— *De redactie*

Bolletje Vet

Guy de Maupassant

16 april 1880

Dagen achtereen hadden flarden van een verslagen leger de stad doorkruist. Het waren geen echte troepen meer, maar ontbonden bendes. De mannen liepen met lange, vuile baarden, hun uniformen in lompen, en ze sjokten voort zonder vaandel, zonder regiment, op een slome, doffe pas. Ze leken allen verpletterd, uitgeput, niet meer in staat tot een gedachte of een besluit; ze marcheerden alleen nog uit gewoonte en zakten ter plekke in elkaar zodra ze halt hielden. Vooral zag je reservisten, vredige burgers, rustige renteniers die gebukt gingen onder het gewicht van hun geweer; dan weer kleine, lenige moblots, vlug bang en vlug enthousiast, even snel gereed om aan te vallen als om op de vlucht te slaan; en tussendoor een paar rode broeken, resten van een divisie die in een grote slag verbrijzeld was; sombere artilleristen die zich aansloten bij die bonte infanterie; en soms het glanzende helm van een dragonder met zware tred, die met moeite de lichtere stap van de linietroepen volgde.

Legioenen franc-tireurs met heroïsche namen -- 'Wrekers van de Nederlaag', 'Burgers van het Graf', 'Delen van de Dood' -- trokken er ook langs, met het uiterlijk van struikrovers.

Hun aanvoerders, voormalige lakenof graanhandelaren, ex-handelaars in talk of zeep, toevallige krijgslieden die tot officier waren benoemd om hun geld of de lengte van hun snor, behangen met wapens, flanel en tressen, spraken met donderende stem, beraadslaagden over veldplannen en beweerden dat zij alleen, op hun pronkerige schouders, het stervende Frankrijk overeind hielden; maar soms vreesden ze hun eigen manschappen, ongere kerels, vaak roekeloos dapper, plunderaars en losbollen tegelijk.

De Pruisen zouden Rouen binnentrekken, zo ging het gerucht.

De Nationale Garde, die twee maanden lang uiterst voorzichtige verkenningen had gedaan in de naburige bossen, soms haar eigen posten neerschoot en zich gereedmaakte voor de strijd zodra een konijn ritselde in het struikgewas, was naar huis teruggekeerd. Haar wapens, haar uniformen, al haar moordtuig waarmee ze kort tevoren nog de wegpalen tot op drie mijl afstand had doen sidderen, waren plotseling verdwenen.